Linnæana
QK91
.C2646
1807

TAL

VID

INVIGNINGS-ACTEN

AF DEN

NYA AKADEMISKA TRÅGÅRDEN

DESS ORANGERIE

OCH

SAMLINGS-SALAR,

MED

KONGL. MAJ:TS ALLERNÅDIGSTE TILLSTÅND

HÅLLIT I UPSALA

UTI

DEN NYA BOTANISKA LÅROSALEN

D. 25 MAJI 1807,

DÅ

TILLIKA FIRADES FRAMLEDNE

ARCHIATERNS OCH RIDDARENS

CARL VON LINNÉS

HUNDRA-ÅRIGA FÖDELSE-DAG,

AF

CARL PETER THUNBERG,
Med. och Botan. Professor,
Riddare af Kongl. Maj:ts Vasa-Orden.

UPSALA, 1807,
TRYCKT HOS JOH. FR. EDMAN, KONGL. ACAD. BOKTR.

Mo. BOT. GARDEN
1911

FÖR ALLA I UPSALA VARANDE
VETTENSKAPERNAS
GYNNARE
VÄNNER och IDKARE
TILLKÅNNAGIFVES HÄRMED
DEN HÖGTIDLIGHET
SOM MED
KONUNGENS ALLERNÅDIGSTE TILLSTÅND
I DEN NYA BOTANISKA LÄROSALEN
NÄSTKOMMANDE MÅNDAG
DEN TJUGUFEMTE MAJI
KOMMER ATT FIRAS.

PEHR FABIAN AURIVILLIUS,
Kongl. Academ. nu var. Rector.

Sedan den Store Konung **GUSTAF ADOLPH** *med en Frikostighet, som i andra Nationers häfder lärer vara utan Exempel, åter hade uprättat Upsala Academie, hafva alle Hans efterträdare på Svenska Thronen, täflat med Honom i den Nådigaste Omsorg för detta Samfunds bestånd, anseende och tillväxt. De dyrbara Vedermålen däraf, dem våra förfäders underdåniga erkänsla i Academiens Handlingar förvarat, öfverträffa så mycket äfven det Hägn, som Vettenskaperne af de mil-*

daste Regenter kunna hoppas, att man ofta skulle tro sig berättigad, att sätta verkligheten af denna lyckan i fråga, om icke vår egen erfarenhet visade den i dess varaktighet. Äfven oss har det varit tillåtit, att vörda det mäst lysande Beskydd, att se Academiens Förmåner stadfästade och utvidgade, hennes Företag gillade, hennes Medlemmar belönte: äfven till vår aldrahögsta upmuntran hafva mer än en gång Svenske Konungar och Drottningar i Nåder behagat bivista offenteliga Föreläsningar och Tal, upgifva ämnen till Lärdoms öfningar och afhöra deras utförande, öfvervara anställandet af Physiska och Chemiska försök, bese Academiens Samlingar, och öfver allt sprida den glädje och tillfredsställelse, under hvilken den flitige Vettenskaps Idkaren förgäter alla svårigheter och arbetar med nya krafter.

Utan de innerligaste rörelser af undersåtelig vördnad kan ingen ibland oss återkalla minnet af den nära Vård och det välgörande Beskydd, som den odödelige Konung GUSTAF *DEN TRE-*

DJE

DJE skänkte detta Lärosäte. Dessa oräkneliga prof af Hans oinskränkta Kärlek för all nyttig Kunskap, af Hans vidsträckta Omtanka för Ungdomens bästa Upfostran. Redan såsom Rikets Kronprins täcktes Han åtaga Sig Academiens närmaste Styrelse, och som hennes Canceller har Han med egen hand i hennes Handlingar infört dessa oförgätliga Uttryck: "Detta "Lärosäte som Jag så högt älskar - - - Edra göro-"mål och Edra omsorger äro af större vigt för Fä-"dernes landet, än något annat Samfund i Riket till-"kommer", *och ifrån sjelfva Sin Konungathron,* GUSTAF ADOLPHS *fordna Thron, har Han försäkrat* "att om Han redan i "yngre Åren med Huldhet omfattat Academien, så "har Han under loppet af Sin Regering varit ännu "mera sorgfällig, att befordra dess heder och tillväxt.

Det tillhör icke min penna, att försöka någon teckning af Academiens stora förbindelser, men det åligger mig, att tillkännagifva en Högtidlighet, hvars anledning innefattar flera utaf dem. Vid ett af de

många besök, med hvilka Konung GUSTAF *DEN TREDJE hugnade detta Lårosäte, hade Han funnit Botaniska Trågården böra flyttas till ett mera tjenligt ställe, och beslöt därföre straxt, att icke allenast af sina enskilda Medel besörja omkostnaden vid anläggningen af en ny Inrättning, utan äfven, att skänka hela Slotts-Trågården till Academiens evärdeliga Ägo. Detta verkställdes den 17. Aug. 1787, då Konungen Sjelf öfverlemnade Gåfvobrefvet till Academiens Procanceller, omgifven af Consistorium, och lade samma dag Grundstenen till den nya Orangerie-Byggnaden. Arbetet fortsattes de följande åren och nalkades sin fullbordan, när, i en alldrig nog beklagad Stund, Academien förlorade sin Största Välgörare. Rikets Förlust kallade tillika hennes då varande Höga Canceller till Thronen, men Academien återfann i Sin Konung mera än hon, jämväl under vanan af den måst sällsynta Nåd, någonsin vågade, att i underdånighet tillförse sig. Vår nu Regerande Allernådigste Konung fullföljde den Plan, som Hans Store Herr Fader hade utstakat, och af DEN ANDRE*

Ko-

Konung GUSTAF ADOLPHS *Hand, har Academien haft den Nåden, att emottaga en Anstalt, som i nytta och Prakt knapt äger sin like, som i sin Omkrets förenar en vidsträckt Trägård med det största Orangerie i Europa, med ett dyrbart Naturalie Cabinett och med Boningsrum för Professorn i Natural-Historien.*

Alldrig kan vår underdåniga tacksamhet genom någon slags vördnadsbetygelse fullkomligen tillfredsställas. Alldrig kunna Natural-Historiens Idkare, äfven genom de högtidligaste löften om upmärksamhet och flit, tro sig till alla delar hafva svarat emot så mycken upmuntran, så mycken för deras nytta och nöje anvånd kostnad. Men att inför den Allmänhet, som redan ofta med förundran besett denna Kungliga Gåfva, att i den ungdoms närvaro, för hvilken detta naturens Tempel blifvit öpnadt, genom en egen Fest fira Academiens Lycka, tolka hennes Föresatser, hennes Hopp och hennes Önskningar, det har varit en glädje, som hon vågat ut-

 bedja

bedja sig, och Hans Majestät vår Allernådigste Konung har täckts bifalla. Den tjugufemte i denna Månad skall i anledning häraf, genom Invigning af det nya Orangerie-Huset blifva i dubbelt hänseende märkvärdig i denna Academies Historia.

Den var det redan genom framledne Archiaterns och Riddarens af Kongliga Nordstjerne Orden CARL von LINNÉS födelse, samma dag, för hundrade år tillbaka. En Man, som genom sitt Snille, sitt Nit och sin Arbetsamhet gaf Natural-Historien ett nytt utseende, som uptände ljus och införde ordning, där förut mörker och oreda herrskat, som genom sina Arbeten gjorde Upsala Academie och Svenska Nationen namnkunnig i hela det öfriga Europa. Hans sällsynta Natursgåfvor gynnades väl af flera tillfälligheter, af hvilka få Lärdoms Idkare kunnat sig hugna, men ännu färre med lika båtnad för sin Vettenskap sig begagna. Den lyckan, att under sin lefnad vara allmänt högaktad, att efter sin bortgång ännu värdas för sina mödor, ännu rådfrågas och

följas

följas i sina upgifter, ännu erkännas för Den, af hvilken äfven senaste efterverld kan lära sig den rätta vägen till Naturens Kännedom, den lyckan har Archiater von LINNÉ förtjent, och äfven vunnit, i högre grad än någon annan innom vårt Fädernesland.

Den Trägård, som han i Upsala anlagt och den Naturalie Samling, som han på Hammarby upställt, blefvo ofta föremål för ÖFVERHETENS *Nådiga Upmärksamhet. Flera gånger kallades han till Hofvet, och arbetade där i Drottning* LOVISA ULRIKAS *Egen öfvervaro: hvarje gång med nytt Bifall och nya Vedermälen därutaf. Archiaters Namn och Adelig Sköld voro icke ovanliga Bevis på Majestätets Ynnest, men ingen Svensk Lärd hade före honom burit den Nordstjerna, genom hvilken Konung* ADOLPH FREDRIC *utmärkte von LINNÉS alldeles egna förtjenster, ingen hade ernått, ingen kunde väl ernå en dyrbarare belöning, än han, då honom tilläts, att sjelf nämna sin Efterträdare, en*

Son, af hans ōma och ſkickliga hand, ifrån ſpådare åren, danad till detta Ämbete, CARL von LINNÉ den yngre. Rikets ypperſte Män anſågo för en plikt, att befordra hans Affigter, att priſa hans bemödande, att ſlå Minnespenningar till hans Åra och Upmuntran. Ifrån alla Landſkaper ſamlades Sveriges Ungdom omkring hans Catheder, och Utlänningar, alt ifrån Antipoderna, ökade de lärgirigas antal. Näſtan alla Lärda Samhällen äſkade hans Biträde. Då Kongliga Vettenſkaps Academien i Stockholm inrättades, blef han utſedd till Hennes förſta Præſes, och i den Pariſiſka var han af Svenſkar den förſte, ſom blifvit vald till en af Academiens otta utlänſka Ledamöter. Hans Skrifter grundade på ſäkra Rön vunno öfver allt det förtroende och den efterföljd, ſom beſegrade alla Inkaſt och lofvade Linneiſka *Namnet en ſäker odödlighet. Flere hafva kanſke ſmickrat ſig med ett ſådant hopp, ſedan de i ſin Samtids oinſkränkta tillgifvenhet trott ſig dertill äga en lika anledning, men ſällan har efterverlden anſett ſig lika förbunden, att upfylla detta hopp.*

Sam-

Samma år, som Archiater von LINNÉ lemnade förgångligheten, blef hans Minne, inför Kongliga Vettenskaps Academien i Stockholm, upreft af en ibland hans äldsta och ädlaste Vänner, med all den Sanning och Värdighet, som egnade teckningen af en Man, hvilken, älskare af Naturen, i all sin tid undflydde det diktade och öfverdrifna. Kongliga Vettenskaps Societeten i Upsala, som hade haft den fägnaden, att af sina medel lemna honom det första offentliga understöd, som var det första samfund, som valde honom till Ledamot, och sedan i Tjuguett år ägde honom till Secreterare, har i sina handlingar om hans Lefnad och Förtjenster lemnat Samtid och Efterverld en Underrättelse, som vittnar om hennes uppfyllda hopp och hennes oföränderliga erkänsla. Utländske Lärde hafva sökt, att göra hans Kunskaper all möjlig Rättvisa genom Åreminnen, Loftal och Stiftelser, enkom föranstaltade i den affigt, att likfom under Linneiska *Namnets Palladium bidraga till Natural-Historiens trefnad och utvidgande. Hans Vänner och Lärjungar upreste för flera år sedan i Upsala*

ſala Domkyrka, icke långt ifrån hans Graf, en Minnesvård, ſom i Skönhet och Enfald tåſlar med Ålderdomens och öfverträffar de fleſte Nyares. Den Maka, ſom förljufvade hans dagar, har till K. Vettenſk. Societeten i Upſala öfverlemnat en icke obetydelig Penningegåfva, af hvilken årliga Råntan utdelas på Archiater von LINNÉS *Födelſedag till belöning för de båſta Afhandlingar i Natural-Hiſtorien. Och genom en lika ſtor Gåfva, till ſamma åndamål, hafva nyligen hans Döttrar och Mågar ådagalagt Deras kårlek för en vördad Faders vettenſkap och Deras önſkan, att bidraga till hans evårdeliga hugkomſt.*

Men om ock alla desſa Vånſkapens, Vördnadens och Kårlekens Offer, under den allt förſtörande tidens framfart, någonſin ſkulle råka i förgåtenhet, ſkall likvål Hiſtorien, ſå långe den af Svenſk Man öpnas, frambåra den i ſitt ſlag enſamma underråttelſe, att en af Sveriges ſtörſta Konungar, innan ännu den enſkilda Saknaden hade hunnit våga något bemödande, inför Rikets förſamlade Stånder beklagat "Upſala Academies förluſt af en i hela den vittra

"Verl-

"Verlden åfven så namnkunnig Man, som en sitt "Fädernesland hedrande Medborgare" *och att Denne Konung icke nog tillfredställd af detta honom egnade högsta loford, tvånne år därefter låtit i en Medaille af sjuttonde storleken prägla* LINNÉS *och den förjande Naturens Bilder, förevigade, förenade, på Konung* GUSTAF *DEN TREDJES Befallning.*

Att med ett Åminnelse-Tal vilja öka Glansen af så lysande Årebetygelser, hade varit en lika fåfäng, som förmäten tanka. Men åfven så omöjligt hade det ock blifvit för Academien, att, utan den lifligaste erinran om hvad hon i Archiater von LINNÉ *inemot fyratio år ägt, första gången samlas i den Lärosal, hvilken Konung* GUSTAF *DEN TREDJE grundlagt under yttrande, att* "den icke behöfts, så länge LINNÉS stora Namn "ännu upfyllde allt, och den lärda Verlden i hans "Vettenskap endast erkände hans Lagar". *Till Tolk af dessa förenade Känslor af Tvånne Konungars högsta Nåd, af ett lysande Tidehvarf i Academiens Historia, och en Lärares Värde, som med så inner-*

lig

lig hog dårtill bidragit, har dårföre Consistorium Academicum utvalt Professoren och Riddaren af Kongliga Wasa Orden, Herr Doctor CARL PETER THUNBERG, *hvilken, sedan Han i tijo år under Archiater von* LINNÉS *handledning studerat Natural-Historien, nu i tre och tjugu, till sin och Academiens heder, innehaft sin vördade Lårares ställe, dårtill af Honom långt förut liksom invigd genom detta Vitsord:* Alldrig har jag haft mera fågnad och hugnad af någon Botanist.

Academien har vågat utbedja sig den åran, att vid denna Vettenskapernas Fest i Upsala, henne tillåts nårvarande vörda sin Högste Styresman, Konglig Majeståts Högstbetrodde Man, Svea Rikes Marskalk, Upsala Academies Canceller, General-Lieutenanten, Riddaren och Commendeuren af Konglig Majeståts Orden, samt Riddaren af Franska Militair Orden, Högvålborne Grefven, Herr AXEL *von* FERSEN, *och Hans Excellence hade åmnat, vi vete det med visshet, skånka oss denna efterlångtade glådje,*

dje, om icke andra vigtigare göromål hade fordrat Hans Excellences närvaro i Stockholm. Däremot hoppas vi med fullkomligaste säkerhet, att Konglig Majestäts Högtbetrodde Man, Svea Rikes Ärkebiskop, Upsala Academies Procanceller, Commendeuren af Kongliga Nordstjerne Orden, Högvördigste Doctorn, Herr JACOB LINDBLOM vid detta högtidliga tillfälle täckes intaga det Rum, ifrån hvilket vår vördnadsfulla tillgifvenhet i Herr Procancellerens och Commendeurens Bifall väntar en ny upmuntran, att framgent förtjena det. Mer än en gång har Academien vid sina större Sammankomster haft den Hedren, att se Konglig Majestäts Högtbetrodde Man, General-Lieutenanten, Chefen För Kongliga Helsinge Regementet, Commendeuren af Kongliga Svärds Orden med Stora Korset, Högvälborne Friherren, Herr GUSTAF WILHELM KAULBARS närvarande. Nu skulle en lika ynnest ej allenast återkalla den lycka, som vi tillförene åtnjutit, utan tillika lindra saknaden af en annan. Ty af Konglig Majestäts Tro-Man, Landshöfdingen öfver Upsala Län, Commen-

deuren

deuren af Kongliga Nordstjerne Orden, Högvälborne Friherren, Herr ERIC af WETTERSTEDT, är den ynnestfulla Benägenhet, hvilken Academien ofta, och äfven helt nyligen, erfarit, denna gång icke medgifven för vårt hopp, emedan Herr Friherren och Landshöfdingen begifvit Sig till Länets gräns, för att där upvakta Rikets Allernådigsta Drottning. Af de öfrige Vettenskapernas Gynnare, af alla deras Vänner och Idkare, som antingen, under en jemnare närvaro, hedra Upsala, eller ock, till en heder för denna högtidsdag, ej ansett mödosamt, att Sig här infinna: af Eder, som under en glad hugkomst af de muntraste åren ännu icke uphören, att lifligt älska det Lärosäte, som lemnat Fäderneslandet så många kunniga och redliga Medborgare, eller just nu samlen de Insigter, som i en framtid skola bereda Eder Sällhet och stadga Edert Värde, af eder önskar och väntar Consistorium Academicum, att se Sig åtföljdt och omgifvet på en Dag, som högtidligare för Snillet, Fliten och Tacksamheten, sällan vid Academien firats, sällan torde komma att firas. Upsala d. 23 Maji 1807.

DETTA RUM, ſom i dag hedras af en talrik och lyſande Förſamling: ſom för 20 år ſedan grund-lades af en Stor KONUNGS Hand, och genom en Frikoſtig KONUNGS Nåd vunnit ſin prydnad; ſer, på denne Högtids-dag, ſine dyrbare Kolonner upreſte; ſin prägt fullbordad, hvars Majeſtätiſka anblick lika ſå mycket förtjuſar, ſom deſs nytta i en framtid ſkall blifva ſtor och af ett outſägeligt värde.

DER, hvaräſt för få år ſedan Gudinnan CERES utdelte mildt ſine håfvor och lönade Landtmannens möda med korn-rika kärfvar: der viſar ſig i Dag ett åt FLORA och FAUNA

helgadt Tempel, der ÆSCULAPII Söner ſkåda Naturens Skatter i ſin fulla pragt och utgå Lärde, att lindra den lidande Månſklighetens plågor.

VISE Regenter hafva uti alle tidehvarf upmuntrat Vetenſkaper och Konſter, deſse Gudabarn, ſom förädla vårt Slägte och bereda vår Lyckſalighet.

SÅDANE FURSTAR hafva alltid prydt den Svenſka Konunga-Thronen, och detta Lärohus i ſynnerhet har deraf rönt de ypperſte, de lyckeligaſte, vedermålen. Utaf GUSTAVER upråttad, riktad och beſkyddad njuter Akademien ſin Sällhet, ſitt Anſeende, ſitt Beſtånd: utaf GUSTAF ſitt Lugn, ſin närvarande Lycka. Akademien har med glädje teknat på ſina Medailler:

Tua ſim, Tua dicar oportet, 1) och
Tuus jam regnat Apollo. 2).

DEN förſte GUSTAF, Sveriges ſtörſte Välgörare, Förſynens gudaſkänk åt ett

för-

förtryckt Fäderneslãnd, har Akademien att tacka för sin hösning ifrån Munk-grål och sin höjning till ett mera vårdigt, ett mera nyttigt låro sätt.

GUSTAF ADOLPHS förtjänster emot Rikets äldsta Lärohus äro öfver all jämförelse, öfver allt mitt lof-ord. HANS Kongliga Donation är den grundval, på hvilken Akademiens hela bestånd hvilar, på hvilken all dess låro-anstalt finnes upförd: af hvilken Lårare njuta sitt underhåll, de Studerande sine Stipendia. Den är den medelpunkt, hvarifrån sprides all den Verksamhet, som skall bereda kunnige Handledare vid Undervisningsverken: skickelige Ämbetsmän åt Konungen och Staten: nitiske Lårare åt Kyrkan och Religionen: uplyste och lag-lydige Medborgare af flere yrken och flere stånd.

VÄLSIGNOM i tysthet Desse Thronens prydnader, Desse, framflutne tiders, ypperste Hjeltar; och erindrom oss, med glädjens re-

 naste

nafte ut-tryck, den Nåd, den Frikoftighet, de mångfalldige Vålgjerningar, fom vi åtnjutit utaf De Tvånne GUSTAVER, Hvilke få ofta med nådigfte vålbehag emottagit vår underdåniga hyllning: få ofta med en nådig blick uplyftat vårt hopp, få ofta fōrekommit vår underdåniga ōnfkan: och med få mycken mildhet nedlåtit Sig, att infe vår flit uti låroftolen, vårt nit att undervifa, vårt bemōdande att gagna, och vår omtanka att vårdigt upfylla vårt kall. Uti Defse Hōge Regenter har Akademien ågt den lyckan, att vōrda fine hōgfte FŌRMÅN; fine mågtige BESKYDDARE, fine ådelmodigafte VÅLGŌRARE. Och vi, *Mine Herrar Åmbetsbrōder!* huru lyckelige hafva icke vi uplefvat defse tider? huru högt hafva icke vi vetat fkatta denna lycka? huru årofull år icke den trōft, att återkalla dem i vårt minne? och huru ren, huru ofkrymtad den vōrdnad vi nu kunne yttra fōr en få ovårderlig, få afvundsvård fållhet, hvaraf åtankan aldrig fkall utplånas utur våre kånflofulle brōft.

DEN

Den *Tredje* GUSTAF, Sveriges *Titus*, Sitt tidehvarfs uplyftafte *Regent*, den *förfte* ibland Konungar, likafom den *förfte* ibland Medborgare, en *Vefpafian* uti mildhet och tolerance, en *Demofthenes* i våltalighet, Sång-Gudinnornas fråmfte *Gunftling*, den ypperfte *Mecenat* för Vetenfkaper och Konfter, en *Skapare* af Millioner Månnifkors lyckfalighet: har uti tackfamhetens Tempel förvårfvat SIG en utmårkt lyfande plats, i våre hjertan en oförgångelig Åreftod.

Men, Store KONUNG! att tekna DIN fjåls förtråffelige egenfkaper, borde jag åga en högre anda och en lyckeligare fjåder. Min infkrånktare förmåga tvingar mig innom trångare grånfor, då på detta ftålle öpnas mig ett vidftråckt fålt, att tala till DIN Åra, och med ett ofminkadt lof-ord uphöja DINE emot detta Lårohus oråknelige förtjånfter.

År 1787 d. 17 Augufti var den högtidelige, den för Akademien få årofulle Dag, då Kongl. Maje-

Majeſtät, *GUSTAF* III, glorvördigſt i Åminnelſe, omgifven af Sitt Hof och Akademiſke Lårare, tåcktes till denna Akademiens evärdeliga ägo öfverlämna och förära denna Kongl. Slotts-Trägård, jämte nådigſte förſäkran om upbyggande af detta Palats, hvartill Hans Majeſtät med EGEN HAND lade förſta Grundſtenen. 3).

Hvad vinſt denna Kongeliga Gåfva tillſkyndat Akademiens Räntkammare, lårer hvar och en kunna inſe, ſom kånner behofvet af det gamla Orangeriets ombygnad: hvad förmon Vetenſkapen vunnit, utviſar ſjelfva platſens uphöjdare och ſundare läge: hvad genvåg till Naturens kånnedom, genom utvidgade anſtalter erhållits, ſkall Rikets deraf fördublade nytta nu och i all framtid utviſa: det ſtörre anſeende Akademien tillika tilflyter, ſkola Utlänningar och Kånnare förkunna.

Minnet af denna Högtid är outplånligt inſkärpt i mitt hjerta, och min underdåniga

åtan-

åtanka deraf ſkall aldrig med tidens fart förſvinna. Huru ofta GUSTAFS genomträngande blick inſett gamla Trågårdens otjänliga låge och briſterne vid dervarande Orangeri: huru nådigt den mildaſte ibland Regenter behagat uptaga och med nådigſte bifall bekröna en nitiſk Lårares underdåniga önſkan: 4) med hvad ſkyndſamhet anſtalterne till verkſtällighet blifvit anbefalde 5): alt år, ännu i denna ſtund, ſå lifligt måladt för min Själ, ſom min glädje då var gräns-lös, och min enſkildta underdåniga vördnad den känſlofullaſte, renaſte, heligaſte.

Vi, *Mine Herrar!* vi, ſom ägt den lyckan, at ſe deſsa murar upreſas, deſsa Salar prydas: vi ſkole altid med förtjusning inſe vårdet af Denne KONUNGS Nåd, och aldrig förgäta, at innom tackſamme bröſt upreſa en Minnesvård, teknad med HANS Välgjerningar, hvaraf minnet ſkall fortſättas öfver grafvens och ſeklernes gräns.

GU-

GUSTAF ADOLPH IV, vår nu regerande allernådigſte HERRE och KONUNG, SIN FÖRETRÄDARES och HERR FADERS Afbild uti Dygder och Like i Mod, äger icke endaſt ſom REGENT den oinſkränktaſte rättighet til vår underdåniga vördnad, utan äfven ſåſom VÄLGÖRARE de högſta anſpråk på vår ouphörliga erkänſla, på vår gränslöſa tackſamhet, för DESS KONGL. frikoſtighet och ovärderliga nåd emot Akademien och deſs Lärare.

LÄRARNE utan bekymmer för ſin utkomſt, underſtödde af en förbättrad lön välſigna i ſtilhet den dyrbara Nåd, hvilken GUSTAF ADOLPH ſåſom CANCELLER dem beredt, och ſåſom KONUNG i nåder ſtadfäſtat. Under loppet af framſkridande tidehvarf ſkall denna Kongl. välgjerning väcka täflan och nit, tackſäjelſe och förböner.

AKADEMIEN äger uti det Palats, ſom i dag väcker vår beundran, och ſom af KONGL. MAJ:TS oſparda koſtnad vunnit ſin fullbordan,

ſin prydnad, det ojäfagtigaſte bevis på KONUNGENS höga vård om Vetenſkapernas tilväxt, Akademiens heder, Ungdomens undervisning, Fäderneslandets gagn och förkofran.

Den ypperliga Samling af fällſynte och koſtbare Naturens Alſter, ſom länge utgjort en af DROTTNINGHOLMS ſtörſta prydnader: denna ſköna grupp af *Snäckor* och *Koraller*, dem en Stor och Lyſande DROTTNING, en Rikets och Nordens dyrkade PALLAS fordom ſamlat, ſtådat och betraktat: denna koſtbara prydnad af Naturens Sällſyntheter, ſom nu förhärligar en af desſa Salar: äfven denna Kongliga Gåfva ſkal i dag och i evige tider vitna om den öma kärlek, hvarmed denna Akademi af KONGL. MAJESTÄT altid blifvit omfattad, och den Vi långt mera beundra, än vi förmå den värdigt erkänna och med tilbörligt loford uphöja 6).

Detta Orangeri, ſom vunnit Utlänningars bifall och ej ſällan deras beundran: desſe

Sam-

Samlingsrum, der Naturens Skatter, til almån uplysning och nytta, blifvit upstålde: Denna Lårosal, der Naturens Under skola tolkas, — der Rikets Ungdom skall undervisas, — der kunnige Mån skola tildanas: desse skola vitna om GUSTAVERS Kårlek emot detta Lårohus och om desse ofórgåtelige REGENTERS Nåd emot Vetenskaperne och dess Lårare.

INGEN ÅRA hade i dag, på Tacksamhetens Hógtid, fór Akademien varit stórre, ingen GLÅDJE fór dess Lårare lifligare, ån den, som skulle utgjort våre ónskningars hójd, at KONGL MAJESTÅT tåckts med SIN hóga nårvaro uplysa detta rum, — gifva hógsta anseende åt denna Fest och ifrån SIN Kongl. Thron med nådigste vålbehag emottaga våre underdånigste tacksåjelser, varmaste ónskningar och vórdnadsfullaste vålsignelser.

DENNA tillfridsstållelse skulle varit Oss dyrbar, denna Nåd ovårderlig på en Dag, då Akademien njuter den lyckan, at hógtideligen

gen emottaga och inviga detta åt Vetenſkaper helgade Tempel, desſa åt FAUNA och FLORA inredda Salar, en ovärderlig gåfva,

dyrbar af deſs ypperliga pragt,
dyrbar af Kunſkapers odling och tilvåxt,
dyrbar af Fåderneslandets mångfaldiga nytta.

AKADEMISKE LÅRARNE, ſamlade uti denna nya Lårolal, frambåra i dag högtideligen för KONGL. MAJ:TS Nåd ſin djupaſte vördnads, ſin lifligaſte tackſamhets Offer. Eldade af nit för ſin KONUNG, ſit Fådernesland och ſine Medborgare brinna de af åtrå, at viſa, med hvad underdånig erkånſla de emottaga af KONUNGENS Hand den dyrbaraſte gåfva.

VETENSKAPERNE, altid tackſamme i den mohn de beſordras, altid frugtſamme i den mohn de njuta ſkydd och upmuntran, ſkola, uplyſande och gagnande, uti all framtid blifva de ojåſagtigaſte vitnen af KONUNGENS höga ynneſt för dem, ſamt til Efterverld och Kommande Åldrar öfverföra minnet af KONUNGENS

GENS Nåd emot detta Lårosåte och HANS oskattbara Skånk åt en nyttig Vetenskap.

RIKETS UNGDOM, som hår församlas, at vinna mognad i lårdom och stadga i dygd: som hår beredes och fullkomnas till KONUNGENS och Rikets tjånst: lifvas af tacksamhetens eldigaste kånslor för KONUNGENS ōma och nådiga Vård om dess vål och Fåderneslandets blomstrande lycka.

DEN tal-rika klass af nyttige MEDBORGARE, hvars rōst sållan framtrånger till Thronen, men hvars rōrde hjertan i tysthet vålsigna sin KUNG och landets vålgōrande FADER: desse Millioner af nårande Samhålls-Lemmar, stålte ōfver Sitt tidehvarf och sin lycka, tånda uti erkånsamme brōst de renaste lågor, fōr KONGL. MAJ:TS hulda omtanka om deras vål, befordradt igenom skingrande af Okunnighetens mōrker och fōrdommars villor, igenom spridning ifrån detta stålle af Sanningens ljus och nyttige Vetenskapers tillåmpning.

AKA-

Akademien, denna Nordens äldsta och största Hög-Skola, denna ypperliga Inråttning för Vetenskaper och Konster, denna Plantskola för Vishet och Dygd: hvarest Millioner Månniskors uplysning, odling och sålhet beredes: hvarifrån tusende fördomsfrie, kunnige och skickelige Lårare och Åmbetsmån utgå; skall evigt åt kommande tidehvarf förvara KONUNGENS dyrbara namn och för kommande Slågter förkunna HANS ovårderliga förtjånster. Uti sine håfder skall den upresa åt KONGL. MAJ:T sådane Årestoder, som trotsa tidens förstörande vålde, varagtigare, ån EGYPTENS *Pyramider* och de *Fjällar*, som emot Norden begrånsa KONUNGENS vidstråkta Rike.

Den tolk, som med Snille och Smak borde uphöja denne högtidelige dagens Åra, önskade vårdigt kunna tekna den glädje, som på allas anleten finnes lifvad och som svallar uti hvarje droppa af hans egit blod; men mit bemödande röjer svaghetens

tens ſtämpel och mit ännu icke nog riktade Modersmål ſaknar ſå väl ord, at tolka vårdet af KONGL. MAJ:TS Nåd, ſom taleſätt, at uttrycka Svenſke Medbröders tackſamma känſlor. De rörelſer, ſom häfva ſig innom detta bröſt, och den rena tackſamhets eld, ſom brinner innom detta hjerta, hvilken lika helig med VESTAS der aldrig ſkall utſlockna: desſe ſkola vitna om de oförgängelige tackſamhets Offer, ſom jag vid åldrens höſt, med ungdomens hela värma, för KONGL. MAJ:T i underdånighet nedlägger.

PRÅGLE SAMTIDEN uti Silfver och Guld minnet af desſe KONGL. MAJ:TS Välgjerningar, Frikoſtighet och Nåd!

RESE en EFTERVERLD Äreſtoder utaf Marmor och Granit! Men!

TACKSAMME LÄRARE ſkola förvara minnet häraf uti Känſlofulle, underdånigſt tillgifne hjertan; och i ſine Tideböcker till Framtid och ſednaſte Efterkommande öfverlämna och föreviga Det!

MINE

MINE HERRAR!

Naturens kännedom är ämnet för den Vetenſkap, ſom ifrån detta ſtälle ſkall ſpridas.

För Theologen öpnar ſig här ett oändeligt fält till betraktelſer, till kännedom och helig vördnad för den Gud, ſom han tjänar. Han finner denne Guden lika tilbedjansvärd uti Åſkans blixt och Nordſkenets fladdrande ljus: uti Solens glans och Fixſtjernans tindrande ſtrålar, ſom uti SINAI Thordön och MOSIS brinnande buſke.

— lika härlig uti *Amaryllens* och *Glorioſas* prålande blommor, ſom uti *Påfoglens* lyſande färgor.

— lika förundransvärd uti den ofantelige *Valfiſken*, hvilken laſtar hela ſkepp, ſom uti de oſynlige *Infuſionsdjuren*, af hvilke Millioner kunna rymmas innom en enda vatndroppa.

— lika

— lika allvis uti hvarje djur-arts underbara bygnad och hushållning, ſom uti hvarje blommas minſta delar.

Utan inſigt i Naturen kånner han ofulkomligt den Gud, ſom han dyrkar;

— tolkar ofta orått den heliga Bok, ſom innehåller Guds uppenbarelſer; och

— ſaknar ofta tuſende ſkål att våcka öfvertygelſe hos Tviſlaren.

Den Lag-kloke finner hår månge föremål, ſom leda honom till begrepp om råttviſa och upmuntran till deſs utöfning.

Hela Naturen år en regelbunden inråttning,

— ſom aldrig afviker från ſin Skapares vilja;

— ſom vårdigt upfyller ſin beſtåmmelſe;

— ſom råttviſt fullgör ſine pligter, ſitt kall.

Låkaren, denne i nödens tid, under elåndets tilſtånd, altid öme, altid deltagande Månniſko-Vånnen, år nåſtan enſam den, hvilken författningar ålågga den ſköna och rika Naturens kånnedom:

dom: fom i fynnerhet förftår, att anvånda Naturens ftora förråd tiil fin och fine medmånnifkors nytta.

Han finner hår de ymnigafte tilgångar för fin Vetenfkap, för fin forfkning, för den Sjukes hålfa och lif.

Han håmtar hår de ovårderlige Medel, fom lindra plågan och återftålla hålfan.

Han bereder till Låkedom få vål Djur-rikets och Sten-rikets alfter, fom Våxternas fårfkilde delar.

Kina-barken och *Kamferten*,
Opium och *Kanelen*,
Mofkus och *Båfvergållen*,
Salt-arter och *Mineral-vatn*,

Alt år ett Åmne för Hans vetenfkap,
alt år beredt för Månnifkans behof,
alt år en Gåfva af en Allgod Gud,
alt talar högt till Skaparens åra och lof.

Filosofen, fom fiker efter verldslig vishet och bemödar fig att utforfka Naturens

 hem-

hemligheter, äger i Naturens betraktande det vidsträktaste fält för sitt snille och sin fattning.

I Naturens beskådande finner han en oändelig vidd för sin undersökning — för sin vettgirighet — sine Sinnens ädlaste bruk och utvekling af sin själs förmögenheter.

Skaparen framlägger här icke allenast de Gåfvor, som tjäna hvarje Människa till föda, till kläder, till läkedom; utan den Vise och Vishetens älskare finner tillika

— uti hvarje djur-art, ifrån *Valen* uti Grönlands haf, intill *Polypen* uti vattudiket:

— uti hvarje ört, ifrån *Cedern* på LIBANON, intill den osynliga *Mossan* på JERUSALEMS murar,

de utmärktaste spår af den Allgode Gudens vishet och allmakt;

de mäst talande och öfvertygande bevis af den oändelige Gud, som uti de ofanteligen stora och lysande Solar, äfven som uti minsta Kräk och hvarje blomma visar

Sig

Sig — lika hårlig, — lika majeſtåtiſk, — lika tilbedjansvård.

Hushållaren håmtar utur Naturens milda ſkôte ſå vål ſine inſigter, ſom åmnen fôr ſine behof.

Åkerjorden odlas till Millioner Månniſkors underhåll.

Trågården fôrådlas genom plantering och ympning, att gifva ådlare frugter.

Blomſtergården fôrhôjer ſitt vårde med tuſende lyſande blommor.

Oliven och *Vin-rankan*,
Thé-buſken och *Brôd-trådet*,
Indigo och *Caffé*,
Linet och *Hampan*,
Mulbårs-trådet och *Bomuls-buſken*

gifva alle, under Måſtarens odlande hand, de rikaſte ſkôrdar.

Naturen framlågger fôr allas ôgon den fôrtjuſande Taſla, på hvilken deſs ſkônheter blifvit målade, hvilken årligen vid Solens an-

 nal-

nalkande i alle länder förnyas, som sprider vårma och glädje i hvarje lefvande varelse; hvars språk begripes af alle folkslag, — af alle åldrar — och af alle tidehvarf.

NATURENS Skatter indelas uti trenne stora Riken, hvilkas omäteliga förråds-hus innefatta oräknelige ämnen, Månniskor till gemensamt biträde, underhåll och nytta.

STEN-RIKET

utgör massan af vår Jord, år det tyngsta af alle, lämnar fäste åt våxterne och hemvist åt djuren.

Diamanten prålar hår med sine lysande strålar,
Guld och *Silver* med sin renhet och fårg,
Kopparen med sin smidighet och *Jernet* med
sin hårdhet.
Marmorn trotsar seklernas långd och
Graniten tidens förstörande vålde.
Platina och *Rubinen* kunna svårligen småltas,
och det flytande *Quicksilfret* svårligen bringas
til en fast kropp.

Ber-

Bergen med fine fkatter gifva jorden ftyrka och famband.

Mat-jorden närer alle våxter; och bereder

— den fkugga, fom Skogen gifver,

— den frugt, fom Palmen frambringar,

— den faft, fom vindrufvan fkånker, och

— det Sådeskorn, fom föder milliarder lefvande varelfer.

Alt tjånar Månnifkan till nytta:
alt år ett åmne för hennes verkfamhet,
alt bidrager till hennes beqvåmlighet,
— till hennes hôfsning och förådling,
— till hennes nôje och lyckfalighet.

Våxt-riket

tåcker och beklåder den yttre jordfkorpan:

— målar den gröna med tufende blomfter beprydda ången:

— fkånker vålluft åt vår lukt uti doftande blommor:

— och ögat den vackrafte anblick uti *Lilior* och *Tulpaner*.

Hår

Här ser man *Palmen* uphöja sin resliga krona.
— *Skogen* bjuda lugn och tilflygt åt djuren:
— *Trädets* stam gifva ämne åt Skeppet, Palatset och Meubler:
— *Busken* frambringa *Frugter* och *Bär*:
— *Rankan* framalstra *Drufvan* och *Vinet*:
— *Linet* beredas til tågor och lärft:
— *Indigo* och *Lafvar* gifva förträffliga färgor:
— *Cocosnötter* och *Brödfrukt* — *Hvete* och *Risgryn* bjuda läckre och födande Rätter.

Växterne finnas öfver alt utplanterade.

De finnas så väl på ISLANDS nakna klippor under norra Polen, som under Æquatorn på INDOSTANS bördiga fält.

De pryda så väl den kalla LAPPMARKENS isiga Fjällar, som de af Solen förbrända länder i AFRICAS torraste öknar.

De äro således till tjänst, så väl för den fattige *Grönländaren*, som för den yppige *Indianen*:

— för den eldige och uplyste *Européen*, som

för

för den tröge och okunnige *Morianen*:
— för *Djuren* så väl, som för *Människan*.

Ingen Vrå uti Verlden är så aflägse, ingen plats så ringa, att den icke äger några af detta Rikets alster, hvilkas olika skapnad, storlek, färg och beklädning utgöra det Alphabet, det säkra språk, som underrättar Oss
om Deras inbördes slägtskap,
Deras art och natur,
Deras nytta och ändamål.

Djur-riket

är det fulkomligaste af alle.
Dess lefvande och rörlige varelser trifvas öfver alt.
Däggande Djuren spridas öfver fältet:
Foglarne svinga sig i luften öfver skogar och berg:
Fiskarne simma lekande under vatnets krusiga bölja.
Hvad Massa utgör icke *Valfiskens* kropp?
hvad styrka träffas icke hos *Elefanten*, *Noshörningen* och *Buffeln*?

hvad

hvad snabbhet hos *Hjorten*, *Gasellen* och *Zebran?*
hvad pragt äga icke *Påfogelens* fjädrar?
hvad förträffelig stämma hos *Nektergalen* och *Trasten?*
Huru konstigt utbreder *Spindeln* sitt Nät uti luften?
huru artigt inrättar *Båfvern* sin byggnad i strömen?
huru hårdig är icke *Kamelen* i öknen?
huru nyttig är icke *Renen* i Nordens kallaste Fjällar?

Till Människans nytta och gagn
hvad oräkneliga Millioner af *Fiskar* måste icke årligen besöka hafvets och sjöarnes stränder?
hvilka otaliga skaror af *Flytt-foglar* göra icke årligen sin påhälsning hos vår aflägsna Nord?
Elefanten är förundransvärd med sin snabel,
Kameloparden med sin långa hals,
Hjorten med sine grenige horn,
Örnen med sin skarpa syn,
Pelikanen med sin stora hakpåse,

Fjä-

Fjårilen med ſine prålande fårgor,
Snåckan med ſitt tåcka ſkal och dyrbara pårla.

Det tilhőr Månniſkan, at hőja ſin ſjål till Guds åra, då hon betracktar Gud i Hans ſkapade Verk, och då hon nyttjar dem till de åndamål, hvartill de blifvit henne gifne.

Ehuru den få ſållan kånnes, ſållan upfylles, år det likvål en af våre főrſte pligter,

— att kånna Naturen,
— att inſe vårdet af Naturens ſtora och undransvårda Kedja,
— att med andakt och beundran betrakta deſs pragt,
— att med klokhet och eftertanka anvånda deſs alſter.

Naturens betraktande år otvifvelagtigt en af de åldſte, en af de főrſt odlade Vetenſkaper. Månniſkan har i alle tider utur Naturens Riken håmtat ſine behof, ſine bekvåmligheter, ſine nőjen. Men långe drőjde det, innan denna Vetenſkap blef lyſande och många tidehvarf főr-

förflöto, innan den vann ſamma underſtöd, ſamma upmuntran, ſamma beſkydd, ſom andra deſs Syſtrar.

Hvilken mångd utaf Sekler behöfdes icke, för att väcka Månniſkor ur den ſlummer, i hvilken fördomar, mörker och tvång hade inſöft dem? Det fordrades för att afbryta en ſådan dvala, at Boktryckeri-konſten ſkulle förſt upfinnas, för att utvidga Lärdomens krets: att en ny verls-del ſkulle uptäckas, för att utbreda handel och frihets-begrepp: att Påfvens och Fanatismens Thron ſkulle ſkakas, ſom långe och envåldigt ſjättrat både Monarker och Folkſlag, både tankar och uplysning, både nyttiga uptäkter och deras tillämpning.

Naturens kånnedom utvidgades med nya Länders uptäkt, hvilkas ſkóna och gagnande alſter retade Européernes nyſikenhet, våkte deras beundran och förſkaffade deras lefnad nya behag.

Bo-

Botanister upkommo i alle länder, lärde Sällskap inrättades, Trägårdar och Orangerier ökades, nyttige Växter till föda och Läkedom odlades, och tidehvarfvets fällhet fördubblades.

Konungar och Förstar, Rike och Lärde förenade sig alle, att gynna Naturens kännedom, att samla dess sällsyntheter, att draga deraf en verkelig nytta; Och pragtfulla Samlingssalar började öfveralt lysa af Naturens dyrbaraste, förundransvärdaste Smycken.

Men, för att väl känna, att riktigt urskilja alle desse oräknelige Arter: för att upställa dem uti en naturlig ordning, behöfdes vissa Indelnings-Methoder, som efter hand upkommo, utvidgades och förbättrades.

Den förnämste, den ypperste, den lättaste af desse Methoder hedrar, och skall altid hedra vårt Fädernesland.

I dag, för Ethundrade År sedan, föddes den Man 7), hvars snille framtrångt emellan

mot-

motgångens vågor, afundens förſåt och förföljelſens dolda klippor: ſom med manligt tålamod och fortſatt ſtåndaktighet uphunnit ſitt årofulla mål: ſom åt ſig ſjelf lämnad aldrig miſſtröſtat: och ſom underſtödd viſat, hvad ſnillets ſtyrka förmår och uträttar.

Denne Man var Linné; en Man, ſom tilhört Oſs genom ſin kärlek, vänſkap och välvilja: ſom tilhört detta Lärohus genom ſine inſigter, ſin lärdom, ſine arbeten: en Man, ſom varit ett ljus för ſitt tidehvarf, en pryduad för ſitt ſlägte, en heder för ſitt Fädernesland: en grund-läggare af ſin Vetenſkap, en uprigtig vän af ſine Medbröder, en Far för den Studerande Ungdomen, en verkſam och nyttig Medborgare. Förſynen hade utruſtat honom med månge och förträffelige företräden uti qvickhet och ſällſynte egenſkaper: med en fallenhet utan like för ſin älſkade Vetenſkap: med ett ädelt mod, att ſegra öfver ſin tids fördomar och tvång; och med en rik förmåga,

både

både att uttänka och att framställa fine fynd i den angenämaste, ofta mäst öfverraskande Synpunkt.

Han omfattade alle Naturens Riken. Alle desse gaf han en ny rigtning, en ny method, ett nytt anseende, som förvånade Vetenskapens, på den tiden lefvande, Lärare och Hjeltar.

Botaniken var i synnerhet den, som utgjorde Hans favorit-studium, hvars vidlyftighet han lättat, hvars anseende han uphöjt, hvars gränsor han utvidgat, hvars stora nytta han visat och stadfästat.

Det är denna, som tilvunnit honom så almänt bifall, flätat honom så många lagrar, och ät odödligheten invigt hans namn. Det var på denna bana, som hans eldiga själ, hans lifliga bildningsgåfva, hans systematiska snille, hans outtrötteliga verksamhet förnämligast utmärkt sig.

Lin-

Linné föddes uti *Stenbrohults* Församling innom Småland, och i sin Faders Trågård fattade han för Floras blomster en kärlek, som sedan ledt honom till all den ära, han vunnit, — till all den höjd af aktning, som tidehvarfvets Lärde honom visat.

Under fortsättningen af sine Studier uti *Vexiö, Lund* och *Upsala* 8), har Natural-historien altid varit hans utmärkta föremål och igenom ovanlige insigter i denna tilvann han sig allestädes de Gynnare, de mägtige Beskyddare, som, under fattigdomens tryckande brist och ovänners försåt, ädelmodigt räckte honom den hjelp och den upmuntran, som fordrades för att underhålla den eld, Naturen uptändt uti Ynglingens bröst. En Rothman, en Stobæus, en Celsius voro de Män, hvilkas förstånd och hjerta voro vida öfver sin Samtids fördom och grundsatser, hvilkas namn fortjäna, at teknas med gyllene bokstäfver.

En

En mödofam och farlig, men nyttig och berömlig *Refa* til LAPPLAND, var en frugt af Upfala Societets inråttning och Defs ynneft för Vår LINNÉ 9), fom fedan befökte DALARNE och defs fjållar, innan han antrådde fin utrikes Refa, för at, efter den tidens vana, förvårfva fig en Doctorshatt och utomlands låra, hvad brift på gagnande inråttningar nekade honom hår hema, at vinna.

UTI HOLLAND, detta för Månfklig och Medborgerlig frihet, — för fin vidftråkta handel och myckna rikedom, få ryktbara, fom af fine Akademier och Lårde lyfande land, grundade vår refande Landsman fit rykte, fin namnkunnighet, hvilke fedan beftändigt i fin tilvåxt fkulle fpridas till alle lånder, till alle Lårohus, till alle Lårde, och bereda honom den Lagerkrans, fom evigt grönfkande, evigt fkall pryda Defs hjesfa 10).

En BOERHAVE, en GRONOVIUS, en *van* ROIJEN, en BURMANNUS, alle uti Lårdoms-

hifto-

hiſtoriens häfder odödelige Män, omfamna icke allenaſt vår reſande Yngling med ynneſt och kärlek; utan ſtumme öfver hans inſigter, hans kännedom och bekantſkap med Naturen, upmuntra, underſtödja, hedra, ſamt hos ſin rikaſte Landsman, Vetenſkapens ſtörſte Gynnare, en CLIFFORT, anmäla honom ſåſom Floras förſte Gunſtling. Härſtädes utgaf han ſine förſte arbeten, hvilke uti Vetenſkapen uptändt det ljus, ſom ſå vidt utſpridt ſig till alle verldsdelar, — ſom ſå mycket gagnat millioner våre likar, — ſom ſå hedrat vårt Fädernesland och beredt vår reſandes lycka 11).

VÅR LINNÉ, ehuru mycket firad af Utlänningar, ehuru ſmickrad af deras lyſande anbud, kunde dock icke hvarken förglömma eller för altid öfvergifva ſitt älſkade Fäderneſland. Högt värderad och ömt älſkad af utrikes Lärde, återſer han ſin foſterbygd. Lämnad der åt ſitt egit öde, finner han ingen beundrare af ſin okända Vetenſkap; ingen Mecenat,

cenat, som inser dess vårde; ingen, som bidrager til det anseende, som denna nyttiga Vetenskap snart skulle vinna. Hans redan utgifne, för Vetenskapen så dyrbare ungdoms arbeten, hade tillika upväckt emot honom en oväntad afvund, en oförtjänt smådelse af en SIGESBECK med flere. Och denna hans första hälsning, vid åsyn af en dyrkad foster-jord, var hvarken smickrande eller upmuntrande.

EHURU begåfvad med mycken styrka i själen, att höja sig öfver sitt tidehvarfs mörker, fördomar och ondska, kunde det dock ej annat, än smärta honom, att se sig beröfvad den enda skatt, han ägde, — den han så dyrt förvärfvat, — sin heder, sin ryktbarhet. Engagerad, såsom Amiralitets Medicus i Stockholm, hade han nästan beslutat, att öfvergifva sin kära Natural-historia, då han yttrade sig i bref till sin vän BURMANNUS i Amsterdam: *Æsculapius dat Opes, Flora excitat tantum Sigesbeckios.*

Vetenskaperne äro like ömtåliga våxter: de fednare fordra vård af en fkickelig hand; de förre, om de fkola gagna, om Lårofåten fkola hafva anfeende, tarfva Öfverhetens befkydd, åfven fom Lärare Defs upmuntran och belöning.

Sanningens ftyrka år vål altid ftor, och oemotftåndelig fegrar den altid i långden; men för en fådan feger behöfvas ftundom hela Sekler och denna feger år åndock altid dyrköpt utan Öfverhetens mågtiga hägn. En Huss och en Luthers Hiftorier båra vitne hårom, och alle de lånder, der villofatfer och egennytta lika envift förfvaras, fom de åldfte folkflag förfvarade fine Orakler; der underfåtarne, fånkte i lätja och overkfamhet, hölljas af mörker och vidfkepelfe; der nyttige förbåttringar till utöfningen hindras och Månnifkors förådling förfummas.

Före GUSTAF I:s tid fans uti Riket icke en enda fkickelig *Låkare*; ifrån Hamburg

och

och Lybeck håmtades *Kål*, *Rötter*, *Humbla* och flere nödvåndighets varor; Svenſke *Bergverken* drefvos med utlåndſke hånder och fråmmande *Handelsmån* riktades uti en tid, då Svenſkar, ſlafviſke under utrikes Regenter, och ånnu mera ſlafviſke under Katholſka Pråſterſkapets jernſpira, olyckelige och beklagansvårde, ledo och miſströſtade.

Hvilken ſkulle vål önſka återſe desſe tider, denna ſattigdom, denna vanmagt?

Låtom oſs höja vår tackſamhet till Förſynen för det konunga-hus, ſom *ſtörtat* Tyrannens vålde, *renat* Religionens ſanningar, *förbåttrat* Rikets hushållning, *upmuntrat* Vetenſkaper, *befordrat* Konſter, *ſkyddat* Handel och Nåringar, *gynnat* den ſanna Uplysningen och *ſtadgat* Underſåtares frihet, ſåkerhet och vålmåga.

Återkallom tillika med erkånſla minnet af de Mån, ſom höjde öfver ſin ſamtids Or dagrål, inſkrånkta Lårdom, Fördomar och E-

gennytta banat den våg, på hvilken deras efterträdare med båttre framgång kunnat fkörda mognare frugter och, med en ftörre fanningens ftyrka, fkingra de mörkare tiders föråldrade fedvanor, famt för kommande flägter bereda ljufare dagar.

I vördfamt Minne vare altid heligt en RUDBECKS oförgåtelige namn. Den äldre *Olof*, detta Lårofåtets ovårderlige Lårare, denne oförliknelige Polyhiftor, denne få i theoretifke, fom praktifke Kunfkaper ojåmförlige, denne för drift och outtröttelig verkfamhet få högt förtjånte man, har varit den förfte, fom hårftådes grundlagt *Låkarekonften*, upbygt *Anatomifal*, inråttat *botanifk Trågård*, och med en ovanlig fnilles ftyrka undanröjt de förfta hinder, fom de praktifke Vetenfkaper få ofta erfarit.

HELIGT vare altid de Lårares minne, hvilke uti lyckligare tider, igenom fin lårdom och nit, igenom fnille och verkfamhet befordrat

drat det nyttiga, hedrat sitt tidehvarf och gagnat sitt Fådernesland.

LÅTOM Oss, då vi åt dem uprese Förtjänstens Årestoder, med vårdighet underhålla den heliga eld, som de uptåndt!

VID det sidst förflutna Seculi början hade Vetenskaperne ånnu icke hunnit utvekla sig utur sin linda, och flere af de praktiske, såsom *Natural-historien*, *Kemien*, *Fysiken*, *Medicinen* och *Hushåls-Konsten* voro dels aldeles okånde, dels icke höjde till den grad, att nyttan deraf kunde skönjas. Ett kommande Slågte skulle förft njuta en lycka, öfver hvars saknad det då varande nödgades sucka.

EN KLINGENSTJERNA fann vid Akademien icke någon Lårare, som kunde undervisa sig i Algebern: ingen *Medicinæ Studiosus* kunde erhålla en Doktorshatt innom Riket: ingen enda *Bergsman* upammas. Uti Låro-husen disputerade man secteriskt nåstan endast om meningar och ord: och LINNÉ fann, vid

sin

sin hemkomst, *Ört-kunskapen* med dess Trägård och Orangeri bortglömd och öde, *Natural-historien* och *Kemien* aldeles okände, samt de öfrige Vetenskaperne lika så litet lysande, som understödde och uplifvade.

VETENSKAPERNE lågo ännu, äfven vid Rikets Högskolar, höljde af den tjocka dimba, som det då ingångna Tidehvarfvets upklarnande ljus skulle skingra, och som, vid en stor PRINSESSAS ankomst till vår Nord, skulle försvinna för en KLINGENSTJERNA, en DALIN, en ROSENSTEIN, en WALLERIUS, en LINNÉ.

VID sidan af Thronen visade sig nu en gladare Morgon-rodnad, och på den svenska Horisonten upgick en ny Sol, som spridde sine välgörande strålar öfver alt: som gaf vårma och lif åt skickelighet och konster, — upmuntran och beskydd åt kunskaper och fliten.

HENNES Kongl. HÖGHET, sedermera Sveriges Nådigsta DROTTNING, LOVISA.

S. A. ULRIKA, öpnade för Vetenſkaper och Konſter ett aldeles nytt tidehvarf; och en Tessin, den ädelmodigaſte Mæcenas, högaktade *Snillet*, upmuntrade fliten, underſtödde Skickligheten, och belönte Förtjänſten. Utan denne Store Man, denne ojämförlige Gynnare, hade vår redan vidtfrägdade Linné ſannolikt förblifvit en obemärkt Läkare, och, ſåſom tuſende andre, lefvat och dödt, utan att hafva lyſt, utan att ſaknas och utan all annan förtjänſt, än den, att i ſin krets hafva verkat: utan all den ära, ſom hedrat både honom och hans hembygd.

Men denne Vetenſkapens höge Beſkyddare omfattade vår ifrån Holland hemkomne Doktor Linnæus med en utmärkt ynneſt och genom ſitt mägtiga inflytande befordrade honom till alle de Äroſtällen, han ſedan intagit.

Snart fäſtades Linné, ſåſom *Lärare*, vid Rikets främſta Hög-Skola 13): utmärktes med Titel af Konungens *Archiater* 14): dubbades til *Riddare*:

dare 15): uphöjdes i *Adeligt Stånd* 16): hedrades med nåd och förtroende vid ett lysande Hof 17): och såg sitt namn uti *Medailler* ryktbart och förevigadt 18).

Uti en så lyckelig tidpunkt, med så upmuntrande bifall framträdde Archiater Linné, i sin ålders muntraste våhr, på Vetenskapens vidsträkta bana: stadfästade med nya Skrifter sitt upgifna System: ökade med nya fynd sine förre uptåkter, och med manlig styrka visade vårdet af en Vetenskap, hvars nytta är lika så allmän, som den förut varit misskänd och föraktad.

Botaniska Trågården förnyades, Orangerier upbygdes, Samlingsrum inrättades och Läkarekonsten vann stadga och bestånd 19). Dyrbara Samlingar förärades af Konung ADOLPH FREDRICH, Grefve Gyllenborg, af Grill och flere Vetenskapens älskare 20).

Uti den nyligen inrättade Vetenskaps Akademien i Stockholm, valdes Linné till

till dess förste Præses 21). Sedan förrättade Han på almän bekostnad särskildte Resor till särskilde Rikets Landsorter, att upsöka och till almän nytta befordra dess särskilda naturliga alster 22).

Linnés stora förtjänst emot Vetenskapen bestod förnämligast deruti, att han upförde dess bygnad på en ny, en lättare Method: — att han för den samma ut-tänkte ett nästan nytt språk: — att han stadgade bemärkelsen af hvarje ord: — att han gaf större säkerhet åt Genera och triviala namn åt Species. Hvart och ett af desse så nyttige, som djerfve, företag hade varit tilräckeligt, at förvärfva en Vetenskaps Reformator odödlighetens Åra och sin Samtids uprigtiga tacksamhet. Fructifications delarne hos Våxterne voro väl förut icke aldeles okände; men före Linné hade ingen vågat förkunna dem lika almänne, som högst nödvändige. Lika som tusende Månniskor hade beskådat Himmelens lysande Hårar af Stjernor och Planeter, utan att blifva antin-gen

gen en COPERNICUS, eller en NEWTON; likaſå hade mången vandrat på Våxt-rikets vida fålt, utan at lifvas af en LINNÆI Anda.

UTI ſine Lectioner fåredrog han ſin Vetenſkaps ſårſkilde delar med ett naturligt behag, i en okonſtlad ordning. De vigtige Sanningar, ſom flöto från hans låppar, vitnade altid om hans djupa inſigter, hans ſtadgade öfvertygelſe, hans vidſtråkta erfarenhet: om en vårma, en ifver och en kårlek för det ſanna och nyttiga, ſom förtjuſte hans Åhörare, — ſom tillvann honom ſå många ſkickelige Lårjungar, hvilke utſpridde till alle verldsdelar eröfrat tuſende förut oſedde Naturens ſkatter, och updagat oråknelige nya föremål till granſkning, till nytta och bekvåmlighet för lefvande och kommande ſlågter. Igenom desſa uptåkter har Geografien, Låkarekonſten, Hushålsvetenſkapen och Naturalhiſtorien vunnit en ovåntad tilvåxt; Filologien ett klarare ljus: Filoſofien blifvit höſſad och förådlad. Månge förut okånde Låkemedel anvåndas nu till de Sjukas tröſt:

tal-

tal-rike, förut obekante födo-ämnen och frugter pryda nu våre bord: flere främmande tyger utgöra nu vår beklädning och en snart oräknelig skara af utländske Tråd-slag och Blomster försköna våra Lundar och Plantager 23).

UPSALA Lärosäte, utrikes knapt kändt till sjelfva namnet, blef ryktbart igenom LINNÉS Vetenskap, LINNÉS namnkunnighet: högaktadt af utländske Lärde och besökt af deras Söner *).

FÄDERNESLANDET, lifvadt af ädlare känslor, uphöjdt ur sitt mörker och ledt af en stigande uplysning, inser sin fördel, undersöker dess värde, erkänner dess nytta och begagnar dess vinst. Almän och enskild hushållning förbättras, Fabriker och Konster inrättas, Vetenskaperne göra nya framsteg, välmåga och Sällhet utbredas och förökas.

PÅ sin ålderdom åtnjöt Archiater LINNÉ den sällsynta Nåden, att emottaga Konung GUSTAF III:s höga besök 24), att af Konungen begåfvas med en dyrbar Ört-Samling 25)

och

och hugnas med en dubbel Lön för sin öfriga lifstid 26).

Utom Riket ägde han de Lärdes enhälliga bifall; innom det sine Landsmäns almänna kärlek, sine Medbröders uprigtiga vänskap, sine Lärjungars gränslösa tilgifvenhet.

Såsom Lärare kände han icke allenast sin Vetenskap, utan satte deri alt sitt nöje, att befordra dess framsteg, — att göra den angenäm för sine Åhörare, och nyttig för sine medmänniskor. Derpå använde han all sin tid, utan att skingras af bi-sysslor; derpå upoffrade han hela sin lifstid, utan att spilla den med hushåls-bekymmer. Denna utgjorde altid hans glädje: denna förljufvade alle hans dagar 27).

Hedrade en Rudbeck, både *Fader* och *Son*, sitt tidehvarf med mångfaldig lärdom: gagnade de med outtröttelig flit, och med varmaste nit bröto den första isen: undanröjde de med ståndagtighet de svåraste hindren för deras Vetenskap på detta ställe; så har det lyckats en Linné, att i en fördelaktigare tid-

punkt

punkt gifva famma Vetenſkap en faſtare grundval, ett högre anſeende, en oförmodad tilväxt, en nyttig till-lämpning till almänt gagn. Han har banat den våg, på hvilken efterkommande kunna bringa Kunſkapers ljus till en högre krets, och utvidga deras nytta till tuſende föremål. Han har på en mindre högd till Vishetens Tempel jämnat den bana, på hvilken andre med lättare ſteg i ett klarare ljus kunnat vinna på ett höjdare ſtälle, en vidſträktare Synkrets, famt med den fakla han uptändt, fortplanta den välgörande Eld, ſom ſkall lyſa och gagna vårt ſlägte.

Tvånne Store Regenter hafva i ſynnerhet med Konglig Nåd omfattat vår Linné. Högſtſalig Konung ADOLPH FREDRICH var deſs ſtörſte, ſå väl, ſom deſs förſte befordrare till alle de heders-ſtällen, på hvilke han blifvit uphöjd; och Konung GUSTAF III, har med all den Nåd upmuntrat och belönat hans förtjän-

tjänſter, ſom någonſin kunnat önſkas af en Underſåte och hedra en Stor Monark.

Afven detta Rum ſkall vitna derom, der Vetenſkapen evigt ſkall tolka denne Store KONUNGS Nåd; och der LINNÉS Bildſtod ſkall i en framtid förkunna Vår nu regerande Allernådigſte KONUNGS Vilja: att *Förtjänſten hedras* och *Vetenſkapen gynnas, underſtödes, befordras.*

I dag, på förtjänſtens Högtid, ſakne vi väl en LINNÉ, denne förtjänte Man, i vår krets. Mer, än 30 år åro med tidens ſtröm framflutne, ſedan han hedrade denne Låroſtol. Men, Hans namn ſkall lefva oförgåtligt ibland Oſs: hans minne förvaras heligt i våre tideböcker: hans förtjänſter högaktas; och

— den uplyſning han beredt,
— det nit han har viſat,
— den nytta han åſtadkommit,
— det anſeende han förvårfvat,

ſkal tjäna Oſs till efterföljd och upmuntran!

Hiſtoriſke Uplysningar.

1) Är Inſcription på den Medaille, ſom Kongl. Akademien i Upſala låtit prägla öfver Konung GUSTAF III:s Cancellariat, år 1764.

2) Inſcription på den Medaille, ſom präglades öfver Hans Maj:t, vår nu regerande Nådigſte Konung, GUSTAF ADOLPH, år 1796, af Upſala Akademi.

3) Gåfvo-brefvet med ſtora Sigillet är utaf följande innehåll:

Wi GUSTAF med Guds Nåde, Sveriges, Göthes och Wendes Konung &c. &c. Arfvinge till Norige, ſamt Hertig till Schlesvig Hollſtein &c. &c. Göre vitterligit, at om Wi redan i de yngre åren med huldhet och omvårdnad omfattat Nordens äldſta Lärofäte, Wår Academie i Upſala, Så hafve Wi ännu mera under loppet af Wår Regering varit Sorgfällige, at befordra Deſs heder och

tillväxt, då utom Wår egen tillfridsställelse, och den äran, at fullkomna hvad de tvånne Störste Konungar, hvilkas namn Wi båre, med så mycken omsorg sökt at befrämja, Wi icke allenast derigenom vunnit et tillfälle, at uti Wårt Egit efterdöme låra Wår Kåräiskelige Herr Son, at högst akta den lycka, som åtföljer Spiran öfver et uplyst Folk, utan ock dageligen njure den hugnad, at se Svenska Snillen höja Sig till Vettenskapernes fullkomliga kännedom.

At vinna dessa åndamål, så vårdige Wårt bemödande, hafve Wi äfven undersökt alla Academiens Inråttningar och hvilka af dem kunnat fordra åndring eller förbättring. Deribland hafve Wi funnit Botaniska Trågården med dess Samlingar, i anseende både till låget och utrymmet böra flyttas till et i bägge desse affeenden mera tjänligit Ställe. Så länge den lärda Werlden uti denna Vetenskap endast erkände von Linnés Lagar, upfyllde hans stora Namn och Kunskaper, alt hvad häruti saknades. Men nu mera, sedan uptäkterna ökat sig, och Utlänningar, ledde af hans Ljus, börjat täfla med hans Landsmän, fordrar hans Minne och Academiens heder de anstalter, hvarigenom hans skickelige Efterträdare må kunna bibehålla hans företråde. I sådan afsigt hafve Wi i Nåder beslutit, icke allenast, at af Wåra enskilta medel besörja omkostnaden vid anläggningen af en ny Botanisk Trå-

gård med alla nödvändiga Hus, utan ock velat dertill uplåta den vid Slottet härstädes varande Luft-Trägård, jämte Etthundrade Tolf Quadrat alnar Jord utanför dess Västra sida. Till följe deraf vele Wi härmed afhända Oss och Kronan, såsom Wi ock genom detta Wårt öpna Bref affäge Oss och Kronan, för nu och tillkommande tider, all ägande rätt till bemälte Trägård och Jord, hvilken Wi deremot föräre Wår Academie i Upsala till evärdelig ägo och besittning, endast med vilkor, at Trägården, till Träd, Planteringar och *Alléer* m. m. underhålles i det skick den nu är, samt at han nyttjas till det Bruk Wi honom ägne, nemligen till Botaniska Örters och Växters skötande och planterande. Thet alle, som vederbör, hafve sig hörsamligen at efterrätta, Till yttermera visso hafve Wi thetta med Egen Hand underskrifvit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta lätit.

Upsala Slott den 17 Augusti 1787.

GUSTAF.

(L. S.)

E. Schröderheim.

Donations-Bref för Upsala Academie uppå Slotts Trägården.

Concordantiam testor

Gab. Ruda
Acad. Camerer.

Detta Donations-bref öfverlämnade Hans Maj:t Konungen med egen Hand till Akademiens Procanceller Herr Årke-Biskopen, uti Hofstatens, Consistorii Academici och en tal-rik mångd Åskådares närvaro, hvarefter Grundstenen åsven af Konungens Hand lades, under ljud af 128 Kanon-skott. Under Grundstenen inlades af alle gångbare mynt, samt Medaillerne öfver Konungens Kröning, Kron-Prinsens Cancellariat och LINNÉ. På Koppardosan, som förvarar desse mynt var inscriptionen följande:

GUSTAFVUS III

ut bonis Artibus et præsertim Scientiæ in Gentis laudem a Carolo LINNÆO *ad fastigium evectæ consuleret simulque memoriæ consecraret auspicia, quibus Filius*

GUSTAFVUS ADOLPHUS

Academiam Upsaliensem tuetur, has ædes exstruere voluit primis sua manu locatis fundamentis die XVII Augusti MDCCLXXXVII.

4) Hans Majestät, GUSTAF III, som, under en långre tids vistande uti Upsala, ofta incognito afhörde Professorernes Lectioner och nästan dageligen besökte Botaniska Trägården, fann den sednare inskränkt, till sit läge otjänlig och osund. På nådigste tillfrågan, huru alt skulle bäst kunna hjelpas, behagade Konungen, med en denne Store Monark egen mildhet och synnerlig Nåd uptaga min underdånigste önskan, at Kongl. Slotts-Trägården måtte till Akademiens tjänst och till inrättande af

en Botanisk anläggning uplåtas och öfverlämnas. Hans Maj:t täcktes med så mycket mera nöje och nådigste bifall bekröna denna vågade önskan, som Slotts-Lust-Trågården endast tjänte till prydnad för Slottet och till den ändan underhölls af Kronan med dryg kostnad, utan att någonsin kunna vinna en så stor och utmärkt blomsterrik prydnad, som den sedan erhållit.

5) Redan andra dagen, efter gjord underdånig hemställan, afgick till Professor TEMPELMAN befallning, att ifrån Stockholm ankomma till Upsala och att upråtta ritning på den tillämnade bygnaden, hvartill före hösten gräfning skedde och grunden med underslag af bjälkar lades. Arbetet fortsattes sedan med drift och skyndsamhet under de följande åren.

6) Samlingarne utaf Insecter, Snäckor, Coraller, Örter m. m. som fordom af Hännes Maj:t, Drottning LOVISA ULRIKA blifvit uti Holland upköpte, till större delen af *Sebas* Samling, och som förvarades på Drottningholm, blefvo af Kongl. Maj:t GUSTAF ADOLPH nådigst donerade, år 1802, till Upsala Akademie och samma år af mig hit transporterade, samt sedan uti det öfre Samlingsrummet ordenteligen upställde och inventerade.

Arch. *Bæck* säger väl i sitt Åminnelse-Tal öfver *Linné* p. 58, då han talar om Natural-Samlingarne på Drottningholm, *att de höllos i den ordning, som Lin-*

næus ſtålt dem, efter deſs upgifna beſkrifningar, alt teknadt med hans namn. Men, då Kongl. Maj:t år 1802 i nåder behagat ſkånka Inſecterne, Snäckorne, Corallerne, ſamt *Kalms* och *Hasſelquiſts* Örtſamlingar, ſans, utom dem Profesſor *Ol. Swartz* nyligen å Snäckorne påkliſtrat med tryckte etiquetter, icke ett enda namn på några af alle desſe Naturalier af *Linnés* hand. Jag ſökte väl med ytterſta noggranhet, att ſinna någorſtädes något namn påſkrifvet med *Linnæi* egen ſtil, ſom var mycket ſin och ganſka kånbar; men kunde icke på ett enda ſtälle uptäcka minſta ſpår dertill. Inſecterne voro i ſynnerhet illa medfarne och ſönderfallne, utan någon betydande ordning och till en del ſelande, enligt förtekningen i *Muſæo Reginæ*.

7) *Carl* LINNÆUS föddes år 1707 d. 13. Maji, efter gamla Stilen, uti RÅSHULT By. Fadren *Nicol.* LINNÆUS var då Comminiſter uti STENBROHULTS Förſamling och blef ſedan Paſtor derſtädes. Modren var *Chriſtina* BRODERSONIA.

8) År 1717 ſändes han till VEXIÖ Skola, hvarifrån han afreſte till Akademien i LUND 1727 och ſedan till UPSALA 1728.

9) Reſan till LAPPMARKEN förrättades 1732 och ſedan till DALA-ſjällen 1734.

10) Ankom till HOLLAND 1735 och blef promoverad Medicinæ Doctor uti HARDERVYK famma år.

11) Under viftandet i HOLLAND utgafs på trycket aldraförft

1735. SYSTEMA *Naturæ*, uti Leiden, i ftor Imperial-folio; på 14 fidor innefattades då alla tre Naturens Riken.

1736. BIBLIOTHECA *Botanica*, Amfterd. 8:o p. 153.
FUNDAMENTA *Botanica*, Amft. 8:o p. 36.
METHODUS coninnandi Hiftor. Leid.
MUSA *Cliffortiana*, Leid. 4:o p. 46. T. 2. æn.

1737. CRITICA *Botanica*, Leid. 8:o p. 270.
FLORA *Lapponica*, Amft. 8:o p. 372 T. 12 æn.
GENERA *Plantarum*, Leid. 8:o
COROLLARIUM *Generum*.
HORTUS *Cliffortianus*, Amftelod. Fol. p. 501. T. 36. æn.

1738. CLASSES *Plantarum*, Leid. 8:o.

12) Sedan han befökt på kort tid både ENGLAND och FRANKRIKE, hemkom han till SVERIGE om höften 1738.

13) Utnämndes 1741 efter ROBERG till Anatomiæ och Medicinæ Profesfor, men bytte fedan 1742 Profesfion med ROSENSTEIN, fom då efter Archiater RUDBECK var Medicinæ och Botanices Profesfor.

14) År 1747, utaf Konung FREDRICH.

15) Af Nord-ſtjerne-Orden, utaf Konung ADOLPH FREDRICH, 1753.

16) År 1757.

17) Honom viſades det nådiga förtroende, att på de Kongl. Luſt-Slotten, i ordning ſtälla och beſkrifva Deras Majeſtäters, Konung ADOLPH FREDRICHS och Drottning LOVISA ULRIKAS dyrbara Natural-Samlingar, öfver hvilke blifvit utgifne:

Museum ADOLPHI FRIDERICI. Stockh. 1754. fol.

Museum Reginæ LUDOVICÆ ULRICÆ. Stockh. 1764. 8:o.

Muſeum Tesſinianum, var redan förut utgifvet i Stockh. 1753 i folio.

1773 förordnades han, att vara Ledamot af Bibel-Commisſionen.

18) En Jetton präglades 1746, till Linnés åra, dedicerad till Grefve Tessin.

En annan af Vetenſkaps-Akademien, 1758.

och en Medaille 1780 utaf Konung GUSTAF III. efter Linnés död 1778.

19) Igenom Grefve *Carl* Gyllenborgs, Akademiens då varande Cancellers höga förſorg, uprättades å nyo den ödelagda Botaniſka Trägården, hvilken redan år 1655, af Profesſor *Olof* Rudbeck blifvit anlagd, men

1702 med Upsala Stad afbrunnit. Ett nytt och för den tiden nog rymligt Orangeri upbygdes och ett litet rum för Samlingar inrättades.

20) Dupletterne af Konungens Samlingar skänktes till Akademien och desse ökades af Grefve GYLLENBORG, GRILL, PETRÆUS, LAGERSTRÖM och AHLSTRÖMER, som ses af mine Disputationer om *Musæum Naturalium Academiæ Upsaliensis.*

21) År 1739, hvilket Presidentskap tillföll igenom Lottning emellan de fyra förste Akademiens Stiftare och nedlades med ett TAL, hållet om *Märkvärdigheter ibland Insekterne.*

22) ÖLÄNDSKA och GOTTLÄNDSKA *Resan* utkom 1745,

WESTGÖTHA *Resan* 1747 och

SKÅNSKA *Resan* 1751, alle uti Stochholm, in 8:o.

23) Efter hand utkommo följande Skrifter:

FLORA *Svecica.* Stockh. 1745. 8:o.

FAUNA *Svecica.* Stockh. 1746. 8:o.

FLORA *Ceilanica.* Stockh. 1747. 8:o.

HORTUS *Upsaliensis.* T. I. Stockh. 1748. 8:o.

MATERIA *Medica.* Stockh. 1749. 8:o.

PHILOSOPHIA *Botanica.* Stockh. 1751. 8:o.

SPECIES *Plantarum.* Stockh. 1755. 8:o.

DELINEATIO *Plantæ.* Upsal. 1758. 8:o.

GENERA *Morborum.* Upsal. 1763. 8:o.

CLAVIS *Medecinæ*. Stockh. 1766. 8:o.

MANTISSA *Plantarum* I. 1767 och
altera 1771. Stockh. 8:o.

180 Akademiſke Disputationer.

*) LINNÉ valdes till Ledamot af de fläſte in- och ut-ländſke Vetenſkaps Akademier och Lärde Sällſkap; och flere Utlänningar räknades bland hans Lärjungar.

24) På deſs Landtgård, *Hammarby*, en mil ifrån Upſala.

25) Ifrån Surinam, år 1774, inlagd uti *Spiritu vini*, ſamlad af Öfv. DALBERG och förärad åt Konungen.

26) Jämte förläning af *Hubby*, Akademien tillhörige hemman uti Dannemarks Sochn, bredevid *Hammarby*, för deſs Gifta Döttrar.

27) Lyckligt må det Lärofäte med ſkäl ſkattas, ſom äger många, om ej alle, ſådane Lärare!

28) Rördes förſt af *Slag* 1774; fick ſedan deraf nytt Anfall med Lamhet och Mål-löshet 1776 och lämnade detta jordiſka den 10:de Januarii 1778, vid en ålder af 70 år och 8 månader.

Utaf VÄNNER och LÄRJUNGAR är ſedan, uti Upſala Domkyrka, en Minnes-Vård af ſlipad Elfdals-Porphyr, med hans Medaillon, upſatt bredevid hans Graf.